

Streek- ontwikkeling als studie- object

Aan de slag met leerlingen in een natuurgebied zoals je als school zelf zou willen. Die kans heeft AOC Limburg niet laten liggen. De school wil drie heel verschillende natuurgebieden op allerlei manieren als onderwijsmiddel gaan gebruiken.

FOTO: TON VAN DEN BORN

Projectcoördinator Paul Gehlen: "Het is niet de bedoeling om er paddestoelen en ander materiaal vandaan te slepen"

Een paar kilometer zuidoostelijk van de Roermondse stadsgrens liggen ze; de drie natuurgebieden die AOC Limburg heeft geadopteerd. Als een soort van onderwijsmateriaal, maar totaal anders dan maaimachines, schapen of oventjes voor de lessen. Het gaat om bosgebied en heide, natuurgebied en cultuurgrond, water en zand. Drie heel gevarieerde gebieden waar alle vakrichtingen van de school iets mee kunnen. "Het is niet de bedoeling om er padde-

stoelen en ander materiaal vandaan te slepen", zegt projectcoördinator Paul Gehlen. Met de kernteamvoorzitters is gekeken wat er dan wel zou kunnen. Zoals beheer ("een stukje, want we kunnen daar niet twaalf maanden per jaar mee bezig zijn"), inventarisatie van flora en fauna, inrichting met natuurelementen, gis-kaarten, wateren verdrogingsproblematiek, lespakketten voor basisscholen, wandelroutes, excursies met leerlingen als gids en cursussen agrarisch natuurbeheer of innovatief ondernemen voor agrariërs in het gebied.

Drie verschillende natuurgebieden

- ♣ De Melickerheide is een gebied van bos en heide, vooral naaldbos op zandgrond, met alle problemen van verdroging.
- ♣ Natuurcompensatiegebied Roerstreek Zuid is een natuurgebied in een pril stadium, ingeklemd tussen landbouwgebieden en industrieterreinen. Er is een stukje bos, er is cultuurland dat naar natuurgebied wordt omgevormd en er worden paddepoelen gegraven. Geschikt om te zien hoe de natuur er zich gaat ontwikkelen.
- ♣ Turfkoelen is voor een deel eigenlijk niet toegankelijk. "Gigantisch interessant", aldus Gehlen. Er zijn een paar "hele mooie" vennen: "watertanden voor watermensen". De begroeiing is tamelijk ruig, hoofdzakelijk loofbos. Het is zompig, een beetje moerassig. De klei is er afgezet door De Roer.

▲ Leerlingen van AOC Limburg voeren beheerswerkzaamheden uit op de Melickerheide

Volop mogelijkheden. Zelfs voor bloem en 'food'. Docenten en leerlingen Bloemschikken gaan met de regionale tv in Roerdalen een soort Teleac-cursus Bloemschikken- en binden opzetten. Tien weken lang, ongeveer een kwartier per week. En wat voeding betreft: hier wordt Melickerijs gemaakt en er zijn een paar boeren met streekeigen producten zoals vruchtensappen en stroop. Voor de opleiding is interessant hoe die worden bereid. Gehlen: "Krijgen alle aspecten van hygiëne en de normen van HACCP, op zo'n bedrijf met een neventak toch soms een probleem, wel voldoende aandacht?"

Geldschietters

Leader+ is een Europees project ter versterking van de leefbaarheid op het platteland. Het gaat dan om gebieden met weinig bevolking en veel natuur- en landschapswaarden. In Nederland zijn er bijna dertig aangewezen: behalve Midden Limburg, bijvoorbeeld ook de Peelregio, de Waddeneilanden, de Meierij of De Achterhoek. De Europese Unie wil deze ondersteunen in hun sociale en economische ontwikkeling. Dit gebied ligt in het Roerdal, ten zuiden van Roermond, en meet ruim twintig bij twintig kilometer. Zoals in elk ander Leader+-gebied is er een Plaatselijke Groep gevormd met vertegenwoordigers uit gemeenten en maatschappelijke organisaties. Zij bespreken de strategie om het gebied te promoten en oordelen over de

besteding van het subsidiebedrag. In Midden Limburg is voor de periode 2002 tot 2006 ongeveer 1,9 miljoen euro beschikbaar.

AOC Limburg zag mogelijkheden. "Maar het heeft een heel andere insteek dan we gewend waren", zegt Paul Gehlen. Hij vraagt als coördinator internationalisering al vijftien jaar Europese subsidies aan: bij fondsen en projecten zoals Stir, ESF en Leonardo. Bij dit project zou slechts iets tussen 40 en 50 procent gefinancierd worden. Bovendien zou dat geld pas komen zodra de cofinanciering rond was. "Dan moet je dus de markt op", vertelt Gehlen. "Wie zou daarvoor in aanmerking komen?"

Eind 2000 was er overleg van de kern-teamvoorzitters; een eerste oriëntatie die ging over wat er zou kunnen.

Locatiedirecteur Harrie Hermans was voorstander om een project op te zetten waarbij alle kerngroepen een verplichting hebben. Gehlen schreef het plan en diende dat in bij de Plaatselijke Groep. Een beetje een dubbelrol, erkent hij. Hij woont immers in het gebied en is actief in diezelfde groep. "Maar bij de behandeling van het aoc-voorstel hield ik me afzijdig." Het werd goedgekeurd als project met de hoogste prioriteit.

Het plan was oorspronkelijk voor één gebied, het zijn er drie geworden. En Gehlen vond vier geldschietters: REO Midden Limburg bv (REO werkt aan regionale economische ontwikkeling), twee gemeenten: Roermond en Roerdalen, en AOC Limburg zelf. Daar is ongeveer anderhalf jaar overheen gegaan. Goedkeuring kwam in april

van dit jaar en toen zijn de voorbereidingen op het aoc gestart.

Inpasbaar

Er is een groep docenten opgezet: Kees Gietelink, docent natuur en milieu, Dieter van Andel, bioloog en waterman, en Willem van Goossen, faunaspecialist. Zij moeten activiteiten organiseren die inpasbaar zijn in het reguliere onderwijs.

Intussen is maandag 20 september gestart met beheer op de Melickerheide. Staatsbosbeheer houdt toezicht en een bosbouwkundige geeft instructies. Het gaat in dit geval om leerlingen groen. Ze zijn er bezig met zagen, dunnen, bosmaaien en prunus trekken.

Voorlopig is het nog een groepje van tien tot vijftien leerlingen, maar dat moet zich verspreiden. "Wil je projecten beheersen, dan kun je je voorstellen dat je de groepen niet direct heel groot laat worden," legt Gehlen uit. Binnenkort organiseert AOC Limburg voor decanen van toeleverende scholen een excursie naar een van de gebieden en een bezoek aan boeren die melk leveren voor de productie van het Melickerijs.

De Leader+-subsidie loopt tot 31 december 2006. Tot zolang loopt ook het aoc-project. En tot die tijd beschikken de docenten en leerlingen van de locatie Roermond over een heel bijzonder leermiddel. ☺

Ton van den Born